

základe Programového vyhlásenia vlády SR rozhodnutím ministra školstva z decembra 2008. Jeho aktivity sa orientujú na výskum, budovanie siete kontaktov a v neposlednom rade ich dôležitou zložkou je postupné vytváranie poznatkového zázemia

na výskum a riešenie rozhodujúcich problémov aj v období po prekonaní súčasnej krízy.

Michal Grell

**VOKOROKOSOVÁ, R.: *Minimálna mzda a konkurencieschopnosť*.
Košice: Elfa, 2008, 96 s. ISBN 978-80-8086-093-6**

V roku 2008 vydalo vydavateľstvo Elfa v Košiciach monografiu *Minimálna mzda a konkurencieschopnosť*. Jej autorkou je doc. Ing. Mgr. Renáta Vokorokosová, PhD. (Ekonomická fakulta, Technická univerzita v Košiciach).

Monografia je záverečným výstupom autorky k projektom Visegrad Strategic Program No. 30810004-IVF „Strengthening the educational and scientific collaboration among Faculties of Economics within V4 and countries of South Eastern Europe“ a VEGA 1/3815/06 „Analýza a hodnotenie výkonnosti bankových inštitúcií – nástroj zvyšovania konkurencieschopnosti v inovačnom podnikateľskom prostredí“, ktorých cieľom bolo analyzovať konkurencieschopnosť národných ekonomík, ale aj konkurencieschopnosť vybraných sektorov a malých a stredných podnikov v krajinách Visegrádskej štvorky. Autorka rozdelila monografiu do troch samostatných kapitol, v rámci ktorých postupne rozoberá vzájomnú prepojenosť inštitútu minimálnej mzdy v nadväznosti na konkurencieschopnosť národnej ekonomiky.

V prvej kapitole, ktorá má názov *Teória konkurencieschopnosti*, sa autorka venuje teoretickému vymedzeniu problematiky konkurencieschopnosti. Tomuto cieľu má poslúžiť aj prehľad vnímania konkurencieschopnosti vo vybraných starších i súčasných prácach známych autorov. Popri prehľadnej genéze tradičného chápania konkurencieschopnosti ako komparatívnej a konkurenčnej výhody až po jej význam v rámci medzinárodného obchodu, obchodnej politiky, priemyselnej politiky a procesu inovácií autorka zdôrazňuje osobitný rozmer konkurencieschopnosti v podmienkach novej ekonomiky vo forme E-konkurencieschopnosti (s. 15 – 20). Pritom upozorňuje, že hospodársky rast a štruktúrne zmeny v ekonomike v súčasnosti nezávisia primárne od surovín, strojov a metód a ich využívania, ale od schopností ľudí pracovať s informáciami.

Druhá kapitola – *Trh práce*, prináša čitateľovi charakteristiku trhu práce v podmienkach dokonalnej a nedokonalnej konkurencie a komplexný náčrt problematiky trhu práce z pohľadu ekonomickej teórie. Špecifickým prístupom autorky je zohľadnenie štátnych zásahov do trhu práce prostredníctvom stanovenia minimálnej mzdy, ako aj doplnenie tejto časti o najnovšie informácie o trhu práce vo vzťahu k platnej právnej úprave v podmienkach Slovenskej republiky. Upozorňuje, že v ekonomickej teórii, ani v odborných kruhoch nie sú na inštitút minimálnej mzdy a jej efektov na zamestnanosť jednotné názory (s. 46). Kým v teoretickej rovine sa minimálna mzda chápe ako nástroj na znižovanie mzdových rozdielov medzi pracovníkmi, v praxi plní minimálna mzda dve základné funkcie, a to ekonomickú a sociálnu. Okrem toho plní minimálna mzda aj niektoré ďalšie, odvodené funkcie, napríklad ako určitý nástroj pri znižovaní rodovej nerovnosti v odmeňovaní i ako prostriedok na obmedzovanie nelegálnej práce (s. 47). Pozitívne vnímania úloh minimálnej mzdy na trhu autorka konfrontuje s názorom monetaristov, podľa ktorých vedie uzákonenie minimálnej mzdy a jej následné trvalé zvyšovanie k rastu nezamestnanosti. V závere kapitoly autorka ponúka stručnú genézu minimálnej mzdy v našich podmienkach od obdobia prvej Československej republiky (s. 53 – 57).

V poslednej, tretej kapitole, ktorá má názov *Kvantifikácia a diagnostika vzťahov medzi zmenami minimálnej mzdy a zamestnanosťou v podmienkach Slovenskej republiky*, prezentuje Renáta Vokorokosová modely, ktoré poukazujú na vzťah medzi zmenami premennej „minimálna mzda“ a premennej „zamestnanosť“ v podmienkach slovenského trhu práce a prinášajú výsledky z kvantifikácie a diagnostikovania. Základnú vzorku, ktorú autorka podrobila testovaniu, predstavovali zamestnaní vo veku 15 až 24 rokov, pričom táto skupina sa ďalej členila podľa rodu a vzdelania. Východiskom

ekonometrickej analýzy bolo stanovenie hypotéz (v publikácii bolo overovaných celkovo 10 hypotéz), ktorých pravdivosť následne autorka overovala prostredníctvom regresnej analýzy časových radov. Výsledky jednotlivých testov interpretuje v kontexte predpokladov vyplývajúcich z empirických zovšeobecnených vzťahov medzi ekonomickými premennými. Zo záverov sformulovaných v rámci tejto kapitoly vyplýva, že teoretický predpoklad o existencii negatívneho vzťahu medzi vývojom minimálnej mzdy a veľkosťou zamestnanosti sa na vzorke mladej generácie v prezentovaných empirických modeloch v rámci sledovaného obdobia (roky 1996 až 2006) nepotvrdil, čo autorka zdôvodňuje vysokým dopytom po mladej a predovšetkým kvalifikovanej pracovnej sile.

Publikáciu možno považovať za kvalitný príspevok k pochopeniu širších aspektov fungovania trhu práce v kontexte základných procesov formujúcich rastový potenciál národného hospodárstva. Odborná konfrontácia všeobecných poznatkov ekonomickej teórie v oblasti pôsobenia základných mechanizmov trhu práce a praktických výstupov prezentovaného empirického výskumu obohacuje súčasný stav poznania v rámci analyzovanej problematiky. Minimálnu mzdu možno z pohľadu ekonomickej teórie a praxe vnímať ako jeden z viacerých pomerne kontroverzných inštitútov. V tejto súvislosti autorka veľmi precízne upozorňuje na pozitívne a negatívne aspekty minimálnej mzdy a jej dosah na vývoj zamestnanosti. V teoretickej rovine pritom nevynáša jednoznačný úsudok a na báze empirických štúdií iných autorov ponecháva priestor čitateľovi na vytvorenie si vlastných záverov o význame a vplyve minimálnej mzdy na fungovanie trhu práce. Implementovaný ekonometrický model aplikovaný na dáta v podmienkach Slovenskej republiky vytvára autorke priestor na formuláciu relevantných záverov, ktoré možno považovať za praktický prínos publiká-

cie do diskusie o význame tohto nástroja politiky trhu práce. Vzhľadom na pomerne úzku vzorku účastníkov trhu práce, na ktorej autorka využila metódu regresnej analýzy, nie je ambíciou publikácie predostrieť čitateľovi jednoznačne kladné či záporné stanovisko k opodstatnenosti inštitútu minimálnej mzdy v legislatívnej úprave Slovenskej republiky. Namiesto toho autorka uprednostňuje formu diskusie k vlastným záverom, pričom súčasne upozorňuje na špecifické črty slovenského trhu práce (odvetvové rozdiely v produktivite práce, trendy v demografickej štruktúre obyvateľstva, výška kompenzácie pri strate zamestnania atď.), ktoré nútia čitateľa zamýšľať sa nad problematikou minimálnej mzdy v širších súvislostiach.

Spracovanie teoretických pasáží publikácie je doplnené prehľadnými grafmi, čo zvyrazňuje komplexnosť a ucelenosť spracovania teórie fungovania trhov práce z pohľadu ekonomickej teórie. Výsledky praktického výskumu, ktorý je náplňou tretej kapitoly, autorka prezentuje aj formou tabuliek a grafov, ktoré zachytávajú výstupy testovania hypotéz predstavených modelov. Takýto spôsob interpretácie záverov štúdie zvyšuje prehľadnosť a zrozumiteľnosť dosiahnutých výsledkov.

Publikácia je svojím obsahom zameraná na široké spektrum čitateľov, a to nielen z akademických kruhov, ale aj z praxe. Užitočná je nielen pre študentov, ale odporučiť ju možno aj pedagógom, ktorí sa touto problematikou zaoberajú v rámci vyučovacieho procesu. Analytické výstupy monografie môžu poslúžiť ako vhodný podklad na teoretickú diskusiu k problematike minimálnej mzdy, ale aj časti štátneho aparátu, profesijných a stavovských organizácií, širokej odbornej verejnosti, t. j. všetkým, ktorí sa podieľajú na formovaní podmienok fungovania trhu práce.

Rajmund Mirdala